

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Westphalia Sancta, Beata Et Pia, Sive Vitæ Eorum Qui sua sanctitate et piis exemplis Westphaliam illustrârunt

Complectens eorum vitas, qui certò aut verisimiliter Natione Westphali
reperiuntur cum titulo Sancti aut Beati

Strunck, Michael

Neuhusii, 1715

S. Tillo, cognomento Paulus Monachus & Abbas Solemniacensis in Gallia
Ordinis S. Benedicti

urn:nbn:de:hbz:466:1-28481

dunt obviam, crucemq; salutiferam veneratione maxima circumplexi ad Collegiatam Ecclesiam perduxere, ubi deinceps ad hæc usque tempora frequenti miraculorum gloria illustris fuit, coliturq; magno affluxu populi, præsertim in festo inventionis Sanctæ Crucis die 3tia Maji.

S. TILLO,

Cognomento

PAULUS,

Monachus & Abbas Solemniacensis
in Gallia.

Refertur cum titulo Sancti ab Authoribus plurimis ad diem 7 Ianuarii. Bollando in Actis SS. tom 1. Ianuar. Vsuarado in Martyrologio. Bucelino in Menologio Benedictin. Arnolde Wion l. 3 ligni vite. Molano in Natalibus SS. Belgii, ac denique, ut alios omittam, in Martyrologio Germanico Canisii, ubi ad diem supradictum ita legitur: In dem Kloster Solemniaco des Heil. Münchs und Beichtigers Stillonis. Vocatur ab aliis Stilo, Stillo, & Hillonius sed omnino perperam. Westphalum fuisse testatur Gelenius in Fastis sacris Agrippinensibus, ubi ad diem 7 Ianuarii ita de eo scribit: Eodem die sancti Tillonis

lonis Abbatis natione Westphali, parentibus
 idolorum cultoribus nati, qui puer in Gallia
 Belgica venditus sub hasta, & à S. Eligio nec-
 dum Novocomensi Episcopo redemptus,
 pervenit ad libertatem, quâ Christus nos re-
 demit, factus vir sanctissimus. *Idem non obscu-
 rè colligitur ex ejus vita apud Bollandum c. 1. ubi
 scribitur, quòd originem suam habuerit ex genere
 Saxonico, & à parentum suorum complexu pri-
 mùm abreptus ad Rheni littora; tum deinde ve-
 lut servus emptitius inter reliquam Saxonum ca-
 ptivorum turbam pretio venundatus sit: idq;
 temporibus Dagoberti Francorum Regis, quem
 transmissò Rheni alveo in Westphalam incurrisse
 cum Patre Clothario, gentemq; hanc occiso eorum
 Duce Berthoaldo attrivisse, constat ex Aimoino
 Sigeberto Gemblacensi & aliis. Rubertus Mira-
 us in Fastis Belgicis tradit, illum à nonnullis Til-
 mannum appellari, videturq; huic opinioni non
 parùm suffragari nomen Germanicum Tille|qua
 linguâ Westphalicâ Tilmannum sonat. Vixit
 ruitq; sanctus hic vir & Abbas ante tempora Ca-
 roli Magni & ejus cum Widekindo bella 100 fere
 annis, sub Regibus Clothario & Dagoberto, circiter
 annum Christi circiter 630, & sequentes usque ad
 annum pene 691, uti colligitur ex ejus vita apud
 Bollandum loco citato.*

Quo tempore Dagobertus Rex sceptrum
 Francorum tenuit, eodem in regno ab
 illustri captivos redimendi studio summope-
 rè commendatus erat S. Eligius, homo tum
 quidem opificio suo auri & argenti faber,
 postea verò ex aurifice ovium Christianarum
 pastor & Episcopus Noviomensis. Quid-
 quid hic opum ac pecuniarum exquisito la-
 bore manuum comparabat, in adstricta ca-
 ptivorum agmina pro lytro effundebat. Ubi-
 cunq; mancipium aliquod stabat venale, pre-
 tium offerebat pro eodem è servitiis vincu-
 lisq; eximendo. Sæpe vicenos una vice, aliàs
 centum aut quinquaginta coëmebat ex omni
 natione hominum, præcipuè verò Saxonum
 aut Westphalorum, qui tunc abundè velut
 greges pecudû, à sedibus suis revulsi ad mer-
 catum adducebantur. Erant hos inter cùm
 multi præclari juvenes, tum verò etiam Tillo
 eximæ ac liberalis formæ puer natione West-
 phalus: quem cùm videret Eligius præstan-
 tissimis naturæ donis à Deo exornatum esse,
 S. Remaclo Abbati Solemniacensi, aliisq; e-
 jusdem monasterii religiosi imbuendum tra-
 didit, ut ab illo fundamenta Christianæ fidei;
 ab his verò etiam doctrinæ ac literarum ru-
 dimenta caperet. Præclarè proficiebat ju-

X

venis

venis in utroque studio, atque interim eò ætatis ac ingenii perductus erat, ut jam posset adjutricem manum commodare laboranti Domino suo S. Eligio, qui tunc in palatio Regis Dagoberti publicam in operibus aureis officinam aperuerat. Itaque ad hunc remissus cœpit apud ipsum ejusdem opificii tyrocinium ponere, intrâq; breve tempus ingenio ac sedulitate sua tantum consecutus est, ut magistro suo neque laborandi peritiâ, neque orandi aut legendi assiduitate multum concederet. Conficienda erat in usum Regis ex auro, argento & gemmis supellex plurima. Huic operi dum ille instaret totis viribus; ita tamen pro suo in res cœlestes affectu laborem temperabat; ut ubi corpus desudabat in servitio terreni Principis, etiam anima in obsequio summi cœlorum Regis nihil remitteret. Sedebat ex-adversum S. Eligio indefessè fabricans; atque, ut ab ipso videbat fieri, etiam sub labore sacros codices ante se habebat apertos, simul manus opificio applicans, simul oculos subinde in librum transferens, ut in eo Divinæ circa se voluntatis jussa pervideret. In templis, in conventiculis Sacris, quibus ad exemplum sui Magistri frequens intererat, nemo avidiori animo captabat Sacerdo-

cerdotis ex alto hortantis monita: quæq; ibi
 documenta vitæ spiritualis hauserat, non mo-
 dò retinebat firmiter, sed etiam interdum sæ-
 piùs intentà meditatione animi sub labori-
 bus regustabat. Unum ipsi desiderium erat
 Deo placere, unus horror ejus offensam per
 peccata incurrisse: ideòq; ut nihil in se su-
 peresset ampliùs, quod tanto Domino posset
 aliquam à se aversionem parere, omnes vitæ
 antè actæ nævos studiosè perquirens, gene-
 rali ut vocant confessione mentem eluebat.
 Quo peracto ita vivebat postmodum, ut om-
 nibus exactissimum pœnitentiæ & Sancti-
 tatis exemplum esset. Incastos ardores car-
 nis corporisq; ut restingueret, præter labores,
 vigiliis & jejunia proponebat sibi æterna or-
 ci incendia, ratus nulla re faciliùs quàm his
 ignibus ignes compesci posse. In assiduo Dei
 timore ut se contineret, statuebat sibi ob ocu-
 los vitæ præsentis terminum, districta Dei ju-
 dicia, & horrendum illud Judicis reprobant-
 tis fulmen: *Discedite à me maledicti in ignem
 æternum*: sempèrque habebat in memoria illud
 Jobi 31: *Quasi tumentes super me fluctus timui
 Deum & pondus ejus ferre non potui*. Ventris
 importunitatem severissimo castigabat jeju-
 nio; etiam in pane satietatem suo corpori in-

terdicens, ut spiritum ad cœlestia promptio-
 rem gereret. Labori diurno sociabat inter-
 mixtum orandi studium: nocturno verò, ut die-
 rum errata corrigeret, jacebat devotissimè
 ad pedes Crucifixi Domini, manibus pe-
 ctus tundens, lacrymis perfusus genas, vocèq;
 lamentabili ingeminans illud Davidicum:
*Tibi soli peccavi & malum coram te feci; mise-
 rere mei secundum magnam misericordiam tuam.*
 Quia verò ex effato Salvatoris nostri *cui mi-
 nus dimittitur minus diligit*, ideòq; remissionis
 mensura est amor, idcirco omnes animi sui
 nervos eò contendebat assiduè, ut impleret
 mandatum illud primum maximùmq;: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde.* Ita in
 omni virtutum genere probè exercitatus,
 tandem Solemniacensi Monasterio se inclu-
 sit, ubi deinde à S. Eligio (fortè post obitum
 S. Remacli) Abbas constitutus, etiam invito
 ac reluctante animo religiosus præesse debuit.
 At non diu hanc ille dignitatem tenuit, utpo-
 te cui nihil in vita molesti⁹ esse poterat, quàm
 pati honores istos, quos sibi à subiectis Fratri-
 bus ob Sanctitatis existimationem videbat
 exhiberi. Itaque post mortem S. Eligii, cujus
 auctoritas sibi hætenus impedimento fuerat,
 excussà Monasterii illius præfecturâ ad fines

Arver-

Arvernorum abiit, ibiq; locum vitæ anachoreticæ idoneū inter aspera ac prærupta montium conspicatus, in silentio ac solitudine soli Deo penitiùs se immerfit. Potum ei præbebat fons prælustis, qui per nemorum frondes leni susurro decurrebat ad ejus tugurium. Semel in die, idq; post occasum solis, vescebatur herbarum succo, & pomis pauculis, quorum ibi felicissimus suâ sponte proventus erat. Post triduum quatrduūve etiam panem salémq; in cibum assumebat. Unum ipsi negotium erat exemplo veterū Monachorum Ægypti orare & laborare, precibus pulsare cœlum, & raistro terram fodere; ideóq; per labores & jejunia corpus suum adeò exsuccum fecerat, ut cute & ossibus vix hæreret. Tentationibus & insidiis dæmonum, quicum assiduè conflictari oportebat haud alia opponebat arma, quàm orationem & signum crucis. Provolutis enim humi genibus, quàmprimùm tentator aderat, frontem muniebat ductâ per manus cruce, taliq; armatus casside & fidei lorica circumdatus pugnabat fortiter non stando sed jacendo. Somnum capiebat semper in nuda humo: tunicam interiorem non mutabat nisi priore penitus attritâ: vestem quâ semel amictus

erat nunquam eluebat, solitus dicere: frustra munditiem quæri in cilicio. Exinde cum eximia ejus Sanctitas ad accolarum aures latè permanâsset, nescio, qua ratione abjecto Tillonis nomine Paulus cognomento appellari cœptus est; plurimùmq; ad eum confluebant ex omni hominum seu virorum seu foeminarum genere: quibus ille hæc identidem inculcabat monita: ut crederent in Deum Patrem Filium & Spiritum Sanctum, Deum unum in natura & trinum in personis: mentem à cogitationibus vanis avocarent, carnè ab immunditiis servarent puram, & frequenti oratione Deum in sua vota ac necessitates flecterent. Nec minore numero advolabant ad eum religiosi plurimi, documenta sanctioris vitæ ab eo petituri: quorum rogatu cum eremum suam deserens condidisset Monasterium Bruggectense, brevi tempore ad tricenos, vel ut alii scribunt trecentos Monachos ex variis Provinciis congregavit. His ille præerat admirabili sanctitate morum: his instillabat saluberrima perfectionis confectandæ monita, quorum exemplar unum hic brevi compendio addendum duximus. Petebant die quadam Religiosi ejus subditi, ut de rebus spiritualibus aliquid ad se verborum

rum faceret. Non recusabat quidem Vir Deo plenus hoc obsequium: ne tamen arrogantius quidquam videretur sentire de se, singulari humilitate ad eos conversus. Nihil, inquit, *o fratres mei, majori nobis ad virtutem incitamento erit, quàm si mutuis sermonibus nos invicem adhortati, alter alterum excitemus ad bonum. Vos ergo mihi velut Patri vestro prius aperite, quid boni legendo aut meditando perceperitis: & ego vicissim ea, quæ longo rerum spiritualium usu & exercitio consecutus sum, tanquam filiis meis libenter indicabo. Hoc autem nobis primum ac generale animi decretum sit: nemo nostrum à proposito semel concepti vigore vel ad unguem retrocedat; sed quasi adhuc incipiens semper augeat, quæ bene rectèq; capta fuerint. Ecce enim vitæ nostræ spatia citissimè evolvuntur, & si ea cum longa æternitate conferre libeat, angustis omnino terminis sunt circumscripta. His dictis brevi silentio vocem prestitit, quasi tempus daturus aliis proferendi ea, quæ ad rem præsentem dicendo occurrerent. At ubi tandem ora omnium in se unum conversa vidit, extemporali eloquentia sic perrexit sermonis incepti telam perficere. In hoc mundo, fratres, penè æquales sunt rerum commutationes ac commercia; nec*

„qui emit, multò majora recipit à vendente,
 „quàm ipse dederat : è diverso vitæ ac salutis
 „æternæ bona comparantur vili pretio , ide-
 „òq; nos neque tædium aliquod nostri labo-
 „ris capere, nec pruritus aliquis inanis gloriæ
 „debet titillare : [a] non enim condignæ sunt
 „passiones hujus temporis ad futuram gloriam ,
 „quæ revelabitur in nobis. Quis non contem-
 „nit facilè nummum æreum , si contemptu
 „isto acquirere sibi possit centum ex auro
 „optimo ? Et nobis aut magnum aliquid, aut
 „molestum videatur sprevisse omnia , cum
 „remaneat nobis ineffabile illud centuplum,
 „quod ex Divina promissione in sublimi cœ-
 „lorum sede sumus accepturi ? cur ad aucu-
 „panda beatorum gaudia non velimus abji-
 „cere ea, à quibus tamen, etiamsi retenta fue-
 „rint, inviolabili, mortis lege abstrahemur in-
 „viti ? Nihil curæ sit nobis, quidquid aufer-
 „re hinc non possumus : illa potiùs expeten-
 „da, quæ ad cœlum ducunt , scientia salutis,
 „castitas, justitia , hospitalitas, custodia sen-
 „suum, cura pauperum, robusta in Christo
 „fides, animus iracundiæ victor, & omnium
 „virtutum plena possessio. Hæc enim si se-
 „ctemur in terris, mansionem nobis æternam
 „præpa-

[a] ad hom. 8. v. 18.

fusiùs dicendo perorâisset, mirum est, quàm Sanctis ignibus singulorum corda in virtutis studio accensa fuerint. Unus erat ardor omnium soli placere Deo : una sollicitudo cum Sancto Magistro suo Divinis obsequiis intentos esse, in eleemosynis largos, in vigiliis sedulos, in oratione devotos, in humilitate profundos, in charitate perfectos, in omni conversatione Sanctos. Quid poterat felicius esse tali Monasterio, modò tam Beatum Patrem ad usque suprema fata licuisset retinere ? sed aliter visum Superis. Post annos plurimos in ea statione fructuosè positos inobservatæ noctis beneficio subducebat se cum duobus fratribus, tacitísq; itineribus remigrabat ad Monasterium Solemniacense ; ut ibi vitam clauderet, ubi eam Deo consecrare cœperat. Dicit vix potest, quantis Religiosorum gaudiis hoc loco exceptus fuerit ; præsertim quòd jam pridem desperâssent omnes, ejus revidendi copiam in hoc sibi mundo futuram esse. Versabatur inter suos non ut Abbas aliquis aut Prælatus ; sed ut minimus aut postremus omnium. Quocunque se ferebat per claustra Monasterii, ibat dejecto in terram vultu, inclinato nonnihil capite, oculis manibúsq; ante se humillimè colle-

Etis :

ctis : nec erat quisquam è toto Religiosorum
cœtu , ad cuius pedes exorandæ benedictio-
nis causâ subinde non accideret. Tandem
senio ac ætate fessus impetravit ab Abbate
Gundeberto, ut quoniam ad extremos annos
paulatim sua vita decurreret , cellulam sibi
aliquam extra ejusdē Monasterii muros con-
struendam faceret, ubi solitarius & à Fratrum
contubernio sejunctus breves abituræ sene-
ctutis suæ reliquias Dei solius obsequio im-
molare posset. Quinque stadiis & paulò am-
plius ab Ecclesia Solemniacensi aberat cella
ista, in eâq; Vir Sanctissimus, quod reliquum
ætatis erat, ita duxit, ut nullum ei tempus ef-
flueret, quo non aut vacaret lectioni, aut in-
vigilaret precibus, aut manuali exercitio ali-
quid laboris factitaret. Domo egrediens ad
Ecclesiam, signo crucis & precatione modica
iter præmuniebat : redux verò, priusquam ad
alias occupationes senile corpus accingeret,
iterum præmissa oratione sessionem solebat
antecapere. Somnum refocillandis viribus
adhibebat omnino brevem : simulabat qui-
dem vespertino tempore captandæ se quietis
gratiâ lecto ineubiturum; mox tamen, ut ii,
qui sibi à cubiculo erant, profundiori somno
oculos immerfissent, iterum evolutus stragu-
lis

lis properabat ad Ecclesiam aut oratorium, ibiq; toto corpore prostratus humi multa lacrymarum profusione pernoctabat in precibus.

Ita pro salute sua decertantem videbatur mors ipsa fugere, neque prius ausa est falcem illi suam intentare, quàm senectus de pontana eum deduxisset ad annũ ætatis suæ plus quàm nonagesimum; Christi verò circiter septingentesimum. Sub hujus initia conversus ad Fratres Solemniacenses: *Iam tandem*, inquit, *illuxit mihi desideratissimum tempus illud, quo me Deus de laqueis hujus sæculi propediem extracturus est ad æternam in cælo gloriam.* Ad quæ verba cum amarus dolor incesseret corda omnium, ipse inter uberes lacrymas provolutus humi, osculòq; singulorum pedibus demissè impresso, *nolite*, reponebat, *nolite fratres mei ullum ex discessu meo mærorem capere: consolationi sit vobis potiùs, quòd jam eò provehendus sim, quòd meis ego desideriis semper collimavi.* Exinde levi febricula pulsari cœptus, locum illis sepulturæ suæ designavit festo Epiphaniæ, vocatòq; simul à se famulo; *Festina*, dicebat, *fili mi, festina citò ad urbem* [c] *Lemovicum,*

[c] Urbs Gallie, vulgò Limoges in provincia Lemovicensi gallicè Limosin.

vicum, & [d] Pastorem roga, ut die crastina me-
 um corpus sepulchro mandet. Erat tunc Pastor
 ille gravissimâ impeditus ægritudine, itaq; af-
 fixus lecto, ut omnibus pene membris captus
 ne quidem de uno latere in aliud latus se com-
 movere nisi manibus alienis posset. Confusus
 tamen Sanctitate B. Tillonis promisit se ven-
 turum, statimq; per ejusdem merita ita se à
 morbo confirmatum sensit, ut altero die pe-
 dibus iter fecerit, sacroq; ejus corpori, cum
 sepulchro inferendum esset, suosmet hume-
 ros demissè supposuerit. Obiit die 7mâ Ja-
 nuarii, colitur tanquam singularis Patronus
 febricitantium, pingitur in sinistra cū Abba-
 tiali pedo, in dextera autem cum calice, ex
 quo sæpe infirmis & ægrotantibus sanitatem
 propinavit. Miracula ejus in & post vitam
 celebrantur plurima. Mulier quædam peri-
 culoso laborans vulnere curaverat ipsum vo-
 cari ad portam Solemniacensis Monasterii :
 at ille, ut erat ab ejusmodi personarum aspe-
 ctu alienissimus, retracto ab eadem vultu ;
Mulier, inquebat, *quid à me auxilium postu-
 las? mortalis & ego sum, nec meæ fragilitatis in-
 sciis.* Ne tamen relinqueret eam omni au-
 xilio destitutam, statim addidit : *Si credis in*
 Chri-

[d] Fortè Episcopum.

Christum, cui servo, vade & magna fide Deum
 obsecra: erit ut tuo vulnere medelam sentias. A-
 biit illa, & invocato Christi nomine sanitati
 suæ confestim restituta est. Eiusdem Mona-
 sterii famulum contractis nervis & pede clau-
 do in porta decumbentem, ubi post brevem
 precationem manu dextera attigisset, iterum
 reduxit in pedes. Vas aliquod jam vino epo-
 to vacuum sola benedictione sua ita replevit,
 ut sequenti die largam ex eo recreationem
 toti Cœnobio potuerit propinare. Denique
 & lampas suspensa ad S. Tillonis tumulum
 maximè salutaris est infirmis, multiq; ejus
 oleo peruncti sanitatem retulere, quam ab
 herbis medicis frustra præstolati fuerant.

S. VICELINUS
Holfatorum, Wagriorum,
 aliarumq; finitimarum gentium
 Apostolus.

*Refertur cum titulo Sancti à Nicolao Schaten-
 to. 1. Annal. Paderborn. Bollandi in Actis SS.
 ad diem 7 Martii in vita B. Volckeri, ubi n. 2. sic
 habet: Laboranti Christianæ rei curatorem
 egregium suscitavit Deus S. Vicelinum &c.*

Arnoldo